

Avifauna van Walcheren in 1956.(Rapport betreffende een 7 daags verblijf op Walcheren in 1956).

door A.J.H. baron van Lynden.

Inleiding.

De bedoeling was om na te gaan hoe de vogelwereld zich op Walcheren ontwikkeld heeft na de oorlog en een vergelijking te maken tussen de toestand in de dertiger jaren en thans.

Als owl Walchornaar kende ik vroeger alle goede plekjes op ornithologisch gebied, terwijl mijn oude aantekeningen bij de vergelijking goede diensten konden bewijzen.

Waarnemingsdata.

Er werden trips gemaakt per "Solex" bromfiets vanuit de buitenplaats "Berkenbosch" te Oostkapelle, welke buitenplaats deel uitmaakt van de bekende manteling en wel op de volgende data:

Op 11 mei 's-middags te voet "Berkenbosch", "Randduin" tot en met eendenkooi.

Op 12 mei hele dag per Solex en te voet. Waterduingebied duinen achter Overduin, Zeeduin en Oranjezon, verder via het dorp Vrouwenpolder tot en met de Kreek bij Veere.

Op 13 mei 's-middags per Solex en te voet: St. Laurens weihoek, weiden achter de buitenplaats "Ter Hooge" en de buitenplaats "Ter Hooge" zelf.

Op 14 mei hele dag per Solex en te voet: Domburg, Westkapelle, Zoutelande, Valkenisse, Dishoek, Vlissingen.

Op 15 mei hele dag per Solex en te voet: weiden onder Kleverskerke, Oude Middelburgsehaven, Noord Sloe, Oud Sint Joostland, Rammekens.

Op 16 mei 's-middags per auto door de Quarlespolder naar de "Kaloot" op Zuid Beveland.

Op 17 mei hele dag Rammekenshoek.

Op 18 mei hele dag per Solex en te voet: Vrouwenpolder, Veere, Middelburg, "Ter Hooge".

Soorten. Waargenomen werden 93 soorten, te weten:

1. Roodkeelduiker: 1 ex. op 15 en 1 ex. op 17 mei voor de kust bij fort

Rammekens.

2. Dodaars: 3 ex. op 13 mei (baltstroep) in de grote vijver van de buitenplaats "Ter Hooge" (Gem. Koudekerke).
3. Blauwe Reiger: 11 mei 1 ex. vanuit de trein bij Nieuw en St.Joostland. 15 mei 1 ex. onder Kleverskerke. 16 mei 1 ex. in de (nieuwe) Quarlespolder. 17 mei 1 ex. op het reservaat Rammekenshoek. 18 mei 1 ex. op weiland tussen Veere Weg en Kanaal door Walcheren. Kolonie te Nieuw en St.Joostland niet bezocht.
4. Wilde Eend.: Overal verspreid, vooral in de resterende weidegebieden, ook enkele tomen jongen; op 12 mei een toom in het W.L.Kanaal bij Oranjezon en 1 toom tussen Oranjezon en Vrouwenpolder in een poldersloot. 13 mei een toom op "Ter Hooge". 17 mei op Rammekenshoek en bovenop fort Rammekens nesten met eieren.
5. Toppereend: 1 U^{\uparrow} in de kreek van "Rammekenshoek" op 17 mei.
6. Bergeend: Algemeen op Walcheren, ook in de oude weidegebieden, voorzover nog niet "gecultiveerd".
In het duingebied van Oostkapelle en Oranjezon schat ik het aantal op + 30 paar, terwijl er thans ook in de duinen tussen Zoutelande en Vlissingen nog zo'n 5 paar huizen.
Voorts op Rammekenshoek + 8 paar en hier en daar in de weilanden en bij de krekken.
7. Eidsbrood: Op 15 mei voor de kust van Rammekens + 24 ex.
8. Waterhoen: Gehoord op "Berkenbosch"; 1 paartje gezien in de Waterleidingduinen bij Oranjezon; gezien op "Ter Hooge"; gezien op Rammekenshoek. Niet algemeen in tegenstelling tot vroeger.
9. Meerkoet: 2 ex. op "Ter Hooge".
10. Torenvalk: 18 mei Middelburg; 17 mei fort Rammekens 2 paar. 13 mei Ruine van Hogelande 1 paar; 11 mei Waterl.duinen Oostk.; 13 en 18 mei "Ter Hooge" Vrij algemeen.
11. Patrijs: Hier en daar in weiden, kale duinen en op bouwland.
12. Fazant: Algemeen in de duinen en op Rammekenshoek.
13. Houtduif: Algemeen.
14. Holenduif: Vrij algemeen; broedt o.a. op fort Rammekens, ook op "Ter Hooge", langs de duinkant, enz.
15. Tortel: Vrij algemeen in duinen en polders.
16. Groenpootruiter: 12 mei Veerse kreek 1 ex; 15 mei Rammekens 3 ex.
17. Oeverloper: 13 mei weiden achter "Ter Hooge" 1 ex. 14 mei Westkapelle 3 ex.

- 15 mei bij oude M'burgse haven 1 ex. en enkele ex. op het N-Sloe; 17 mei een enkele op Rammekenshoek. 18 mei weiden ten W. van het kanaal 1 ex.
18. Witgatje: 12 mei Veerse kreek 1 ex. gehoord.
19. Turcluur: Naar mijn schatting huizen er op het eiland nog een 200 à 250 paar. De dichtste bezetting treft man aan op de schorren (N-Sloe, enz.) verder op de oude weiden.
20. Grutto: 13 mei 1 ex. baltsend in de St. Laurensse weihoek.
21. Rosse Grutto: 15 mei tussen Veere en oude M'burgse haven + 30 ex. meest in zomerkleed en enkele op het Sloe. 18 mei Veere 2 ex.
22. Kievit: Naar schatting nog 150 à 200 paar op het eiland, vooral in de oude weidegebieden, soms ook op bouwland. Ook op "Rammekenshoek".
23. Zilverplevier: 15 mei tussen Veere en oude M'burgse haven + 50 ex., meest in zomerkleed; ook verderop naar het Sloe toe en op het Sloe. Talrijker dan Rosse Grutto. Ook bij Rammekens gezien.
24. Bontbekplevier: 15 mei enige ex. bij de oude M'burgse haven en op het Sloe.
25. Strandplevier: 12 mei Breezand een enkel ex. 14 mei 2 ex. bij Westkappelse kreek en 2 paar op de gemeenteweide te Westk. 12 mei een paartje bij de Veerse kreek. 17 mei een paartje op Rammekenshoek.
26. Bonte Strandloper: 15 mei troep van + 500 ex. vliegend boven het Veergat; + 50 ex. op het slik. Ook een enkele op het N-Sloe, alle in zomerkleed.
27. Kluut: 12 mei Veerse kreek 1 ex. fouragerend. 14 mei gemeenteweide Westkappel 5 paar; Westk. kreek 4 paar fouragerend. 15 mei weiden Kleverskerkseweg 1 paar gezien; "Wulpenburg" (bij oude M'burgse haven) nog + 6 paar, 17 mei Schreedy 1 ex. gezien; 17 mei Rammekenshoek + 25 paar; doch waarschijnlijk niet alle broedend. Fort den Haak niet meer gezien. Heloas niet bij fort de Ruijter geweest, waar er vroeger wel broedden. Weilanden W. van kanaal 3 paar gezien.
28. Wulp: 15 mei bij Rammekens 6 ex. overvliegend. 17 mei Rammekenshoek 3 ex. Merkwaardig weinig ex. gezien. Evenals vroeger m.i. geen broedvogel op Walcheren.
29. Regenwulp: 12 mei bij Veerse kreek 12 ex. op weiland. 13 mei op allerlei plaatsen, o.a. troep van 16 ex. op weide achter "Ter Hooge" en 8 ex. boven "Ter Hooge". Ook in de St. Laurensse weihoek waargenomen. Steeds is hun roep te horen op die dag. 15 mei Rammekenshoek enkele ex. overvliegend.
30. Scholekster: Overal in de duinen en hier en daar op de weiden en in het landbouwgebied. Ook o.a. op Rammekenshoek. Algemeen, ook op slikken en schorren (Sloe, Veere, enz.)
31. Steenloper: 12 mei Veerse kreek 1 ex. 14 mei 7 ex. binnendijks bij Vlis-

singen. 15 mei in flink aantal op de schorren tussen Veere en het Sloe, nagenoeg alle in zomerkleed. Ze zoeken daar hun voedsel samen met de Bonte Strandlopers. Ook op het Sloe. Eveneens verscheidene ex. tussen Z-Sloe en Rammekens.

32. Grote Mantelmeeuw: 18 mei 1 ex. overvliegend (kanaal d. W.).
33. Zilvermeeuw: 12 mei waterleidingduinen Oranjezon verscheidene ex. 18 mei veel juv. op vuilnisbelt Middelburg.
34. Kokmeeuw: Zeer algemeen boven polderland, schorren, slikken en stranden. Broedkolonie op de Kaloot naar schatting 200 ex., nog geen eieren. Broedkolonie Egbert Peterspolder niet bezocht.
35. Visdief: Idem als Kokmeeuw, maar m.i. helaas minder talrijk. Broedkolonie achter N-Sloe (Egbert Peterspolder) tot mijn spijt niet kunnen bezoeken, wel die op de Kaloot, waar ik veel nestkuiltjes zag, doch nog geen eieren. Vermoedelijk nestelen aldaar een 75 paar en het zou m.i. de moeite waard zijn hier een z.g. "strict reservaat" te scheppen., ook vanwege Dwergsterns, Tureluurs e.d., de bijzondere kleifformaties en de fossiele schelpen. Westkappelse kreek 2 paar broedvogels? Ook zal er mogelijk een enkel paartje broeden op Rammekenshoek en de Veerse kreek.
36. Dwergstern: Vrij algemeen, maar minder talrijk dan Visdief. Broedkolonietje achter Egbert Peterspolder niet bezocht. Westkappelse Kreek mogelijk 4 paar broedend. Kolonietje op Breezand nog niet bezet, wel steeds overvliegende ex. Kaloot: broedkolonie bezet: nestkuilen, doch slechts 1 ei gezien. Aldaar ong. 20 paren. Mogelijk ook broedvogel op Rammekenshoek en 1 paar op fort den Haak en enkele paartjes Veerse kreek.
37. Grote Stern: 12 mei Breezand 160 ex., ook baltsend (Schouwse vogels?). Kolonie achter Egbert Peterspolder niet bezocht.
38. Steenuil: 14 mei op Berkenbosch 1 ex. gezien; andere, ook na-oorlogse jaren aldaar steeds zeer algemeen en veel roepend. Waarschijnlijk tijdelijk gedecimeerd tengevolge van de vorst.
39. Gierzwaluw: Zeer algemeen boven 't polderland en te Middelburg. Echter merkwaardig veel boven 't platteland, hetgeen mij dit jaar in de provincie Utrecht ook opviel. 18 mei grote troepen boven "Ter Hooge". Vroeger zag men ze daar meer uitsluitend tegen het invallen van de schemering.
40. Boerenzwaluw: Plaatselijk nog algemeen en vrij talrijk, vooral bij de boerderijen achter de duinen.
41. Huiszwaluw: Idem als Boerenzwaluw. 18 mei vooral flinke troep boven de vijvers van "Ter Hooge".

42. Oeverzwaluw: 12 mei 1 ex. Veerse kreek; 1 paartje bij Duinbeekseweg, Oostk. 18 mei enkele ex. achter Vrouwenpolder. Vroeger nooit door mij op Walcheren waargenomen, doch mogelijk over 't hoofd gezien.
43. Groene Specht: Vrij algemeen in de Manteling.
44. Grote Bonte Specht: 11 mei 1 ex. duinen Oostkapelle. Tengevolge van de vorst gedecimeerd?
45. Akkerleeuwerik: Zeer algemeen boven 't polderland, vronen, schorren en kale duinen.
46. Wielewaal: 12 mei de eerste 2 ex. in de verte gehoord op Berkenbosch. Anders aldaar altijd algemeen, doch misschien was de hoofdmacht nog niet gearriveerd. Later ook op Overduin achter Oostkapelle waargenomen (1 ex). Nergens anders in 't duin of elders gehoord of gezien.
47. Zwarte Kraai: Hier en daar in 't polderland of in de duinen.
48. Rook: Practisch niet meer gezien dan Zwarte Kraai; waarschijnlijk gebrek aan broedplaatsen. Vroeger zeer algemeen.
49. Kauw: Algemeen in de duinen., vooral in de manteling (oude bomen met veel holen). Ook in het polderland veel waargenomen.
50. Ekster: Hier en daar in de duinen.
51. Vlaamse Gaai: Manteling vrij algemeen, niet talrijk. Hopelijk worden ze aldaar kortgehouden.
52. Koolmees: algemeen, vooral in de manteling.
53. Pimpelmees: Idem als Koolmees.
54. Boomkruiper: 17 mei 1 ex. op Berkenbosch waargenomen. Vroeger was de vogel zeer algemeen op Walcheren.
55. Winterkoning: Algemeen in duinen, manteling en overal waar hout staat.
56. Grote Lijster: In de manteling en ook bij Oranjezon en bij Vrouwenpolder waargenomen, ook bij Valkenisse één ex. Er waren mogelijk trekkers onder, gezien het feit dat ik er een paar op een uitgestrekte akker zag zitten. Niet zeer algemeen.
57. Zanglijster: In de manteling en andere duingebieden. Iets algemener dan Grote Lijster.
58. Merel: Algemeen, waar hout staat.
59. Tapuit: Vrij algemeen in het kale binnenland, doch waarschijnlijk betrof het hier nog trekkers. Ook hier en daar in de Oostkappelse Waterleiding-duinen bij brokstukken van bunkers.
60. Roodborsttapuit: 14 mei 1 ♂ in het buitenduin bij Dishoek. 18 mei 1 ♂

- in duinen bij fort den Haak. Sterk verminderd.
61. Paapje: 11 mei 1 ♂ zingend bij de eendenkooi te Oostkapelle. 12 mei 2 ex. in waterleidingduinen Oostk. en 1 ex. tussen Oranjezon en Vrouwenpolder. Ook achteruitgegaan.
 62. Gekraagde Roodstaart: Zeer algemeen in de manteling en in de duinen.
 63. Nachtegaal: Zeer algemeen in de manteling; ook zingend tussen Zoutelande en Valkenisse.
 64. Roodborst: Algemeen in manteling en duinen.
 65. Sprinkhaanrietzanger: Hier en daar op geschikte plaatsen tussen lang gras in de duinen.
 66. Kleine Karekiet: Plaatselijk talrijk, waar nog riet staat, zoals op "Ter Hooge" en Rammekenshoek. Vooral op 18 mei reeds vele ex. op "Ter Hooge" achter aan de grote vijver.
 67. Rietzanger: Zeer plaatselijk en veel minder veel dan Kleine Karekiet, maar behalve een paar ex. op "Ter Hooge" ook bv. in duinlocus tussen Domburg en Oostkapelle. Ook bij Ter Mantelinge. Heeft zich dus enigszins aangepast.
 68. Spotvogel: Plaatselijk: "Ter Hooge" een paar ex. evenals duinen Zoutelande-Dishoek en Rammekenshoek. Sterk achteruit.
 69. Zwartkoptuinfluiters: Manteling en duinstrook Zoutelande-Dishoek. Nog vrij algemeen.
 70. Tuinfluiter: Algemeen in manteling en duinstrook Zoutelande-Dishoek. Ook "Ter Hooge", Rammekenshoek, enz.
 71. Grasmus: Zeer talrijk in duinen en bosjes, o.a. Rammekenshoek en fort Rammekens.
 72. Braamsluiper: Randduin bij Berkenbos 1 ex. Fort den Haak evenals 20 jaar geleden 1 ex. Niet algemeen, nooit geweest.
 73. Fitis: Talrijk in duinen, Rammekenshoek, "Ter Hooge", e.d.
 74. Tjiftjaf: Vrij algemeen, maar niet talrijk in duinen en op Rammekenshoek.
 75. Grauwe Vliegenvanger: Algemeen in de manteling en duinen.
 76. Heggemus: Als Grauwe Vliegenvanger.
 77. Graspieper: Algemeen in het polderland; m.i. minder talrijk dan Akkerleeuwerik.
 78. Boompieper: Algemeen in de vrij kale duinen, vooral waar half afgestorven eiken staan; verder in het polderland in boomgaardjes.
 79. Witte Kwik: Hier en daar bij boerderijen; niet erg algemeen.
 80. Gele Kwik: Zeer algemene vogel van het kale polderland en weiden.

Schijnt merkwaardigerwijze weinig te lijden te hebben van de cultuurmaatregelen.

81. Roodkopklauwier: 14 mei 1 ex. bij Klein Valkenisse.
82. Grauwe Klauwier: idem als Roodkopklauwier.
83. Spreeuw: Zeer algemeen, vooral in het polderland, echter niet opvallend talrijk.
84. Groenling: Algemeen in de duinen.
85. Putter: een paar maal gezien in de manteling en bij de eendenkooi. Vrij zeldzaam.
86. Kneu: Zeer algemeen en even talrijk in de duinen als de Grasmus. Ook wel in het polderland gezien. Ook op Rammekens en Rammekenshoek zeer algemeen.
87. Bockvink: Weinig algemene vogel van manteling en duinen. Schaars.
88. Keep: 13 mei een zeer mak ♀ op "Ter Hooge".
89. Geelgors: Algemene vogel van duinen en vronen; ook op 't bouwland.
90. Riétgors: 14 mei 1 ex. aan Westkappelse kreek.
91. Huismus: Zeer algemeen en talrijk vooral bij en in de stad, maar ook bij de dorpen gesignaleerd.
92. Ringmus: Op het platteland en buiten de dorpen haast even algemeen als de Huismus.
93. Koekoek: Zeer algemeen, vooral in de duinen, maar ook in het binnenland. Vaak opvallend mak.

De meest opvallende vogels waren wel:

Gele Kwik: Deze vogel trof ik overal gepaard aan en ik kreeg niet de indruk, dat het hier trekkers betrof. Ik vraag mij af waar al deze Gele Kwikken broeden; het duidt er m.i. op, dat de vogels ook het droge bouwland gaarne opzoeken, want ik nam ze op het bouwland niet minder waar dan op de weilanden in de komgronden.

Koekoek: Het lijkt me de moeite waard, na te gaan, waarom deze vogel op de eilanden zo talrijk is. Ik vermoed, dat de Koekoek op Walchren in hoofdzaak parasiteert op Gele Kwik, Grasmus, Kneu en Gekr. Roodstaart.

Grasmus: In de dichtbegroeide duinen vindt dit vogeltje een bij uitstek geschikt biotoop.

Boerenzwaluw en Huiszwaluw: Opvallend is hun talrijk voorkomen in tegenstelling met wat men de laatste tijd in het binnenland constateert. Toch zijn ook deze vogels in vergelijking met vroeger minder algemeen.

Ringmus: Deze komt op Walcheren nog opmerkelijk veel voor.

Ten aanzien van vele soorten zangers kon ik een sterke achteruitgang constateren vergeleken bij 20 jaar geleden.

Dit springt wel direct in 't oog voor soorten als Rietzanger, Kleine Karekiet en Rietgors, die vroeger op het eiland overal voorkwamen, doch thans haast nergens meer een geschikt biotoop vinden.

Immers gewone sloten zijn er haast niet meer; overal waar de draglines hun werk hebben verricht, zijn de sloten door ondergrondse drainage vervangen. Riet en ruigte ontbreken, zodat deze soorten hun heil moesten zoeken in reservaten. Aardig was het, dat de Rietzangers zich aan de duinkant aanpasten, door de duindoornbosjes op te zoeken. Voor de Kleine Karekiet en de Rietgors bleek dit onmogelijk. Vroeger kwam ook de Bosrietzanger op geschikte plaatsen op Walcheren voor; ik kon de soort thans niet meer ontdekken, ofschoon er bij Zoutelande en Valkenisse wel een geschikt biotoopscheen te zijn.

Vermeldenswaard is voorts de opmerkelijke schaarste aan Spotvogels. De Spotvogel was zo'n 20 jaar terug wel de karaktervogel van Walcheren; thans kon ik hem slechts hier en daar in de duinen ontdekken. In het binnenland ontbreekt het geschikte biotoop geheel (geen hout meer om de boerderijen).

Van de Wielewaal moesten er waarschijnlijk nog veel ex. arriveren; deze vogel is in de duinstreek vrij algemeen. Vroeger kwam hij ook op alle oude buitenplaatsen voor; deze zijn thans nog te jong.

Ook Tuinfluiter en Grote Lijster hebben het uiteraard moeten ontgelden, maar dat zal wel enigszins terecht komen als het hout zwaarder wordt.

Putters zag ik vroeger op Walcheren meer dan thans; er zaten er toen altijd op Zeeuwin (gemeente Serooskerke) en tijdens de oorlog zelfs in Middelburg en Vlissingen.

De Tapuiten zullen waarschijnlijk grotendeels trekkers zijn geweest, vooral omdat ik ze vaak op het kale bouwland waarnam.

Merkwaardig en m.i. onbegrijpelijk is de achteruitgang van de Roodborsttapuit, een vogel die ik vroeger steeds vooral in de streek tussen Vlissingen en Zoutelande in flink aantal waarnam.

Dat de Bockvink tegenwoordig op Walcheren een schaarse vogel is, is begrijpelijk.

De Grauwe Klauwier, die ik een 20 jaar geleden haast nooit op Walcheren waarnam, bleek de laatste jaren in de kuststrook vrij algemeen voor te komen, terwijl ik hem ook op "Ter Hooge" waarnam in 1955.

Waarschijnlijk was ik dit jaar te vroeg.

De weidevogels zijn uiteraard sterk in aantal teruggelopen. Dit geldt mogelijk niet voor Kluut en Grutto, ofschoon ik mij herinner dat de Kluut vroeger ook in flinke aantallen op de slikken fourageerde.

Het Reservaat Rammekenshoek compenseert waarschijnlijk vrij aardig de teruggang van de Kluut elders.

Vroeger broedden er zowel onder Kleverskerke als op de "Wulpenburg" (mirabile dictu!) ong. 10 paar. Dat is thans teruggelopen tot resp. 1 en 6 paar. Doordat de dijk langs de Wulpenburg evenals vroeger is afgesloten door Defensie, hebben de vogels er waarschijnlijk weinig van mensen te lijden. Toch leek mij toe dat ze zich meer in de richting Veere hebben teruggetrokken. Ik geloof dat de eigenaar van de hofstede ze goed gezind is.

Het gebied bij Kleverskerke is weinig veranderd bij vroeger; toch is de stand van alle weidevogels er sterk teruggelopen. Achter "Ter Hooge", waar vroeger nogal veel Tureluurs en ook Kievitten huisden, zit nu weinig. In dit hele kongrondengebied, ofschoon nog niet geheel "gecultiveerd", is de rust verdwenen door het aanleggen van verharde wegen. De draglines verbeteren thans ook het gehele kongrondengebied.

Ik betwijfel wat er van de enkele Kievitten op het bouwland terecht komt. De bedrijven in het gecultiveerde gebied zijn zeer arbeidsintensief; behalve dat veel werkzaamheden machinaal plaats vinden, ziet men per oppervlakte eenheid ook een groot aantal mensen aan het werk, die steeds weer eenzelfde perceel voor verschillende werkzaamheden betreden. Overigens is de Zeeuw ofwel inverschillig tegen deze vogels ofwel hij draagt ze een goed hart toe; baldadigheid van de zijde van de boer komt (nog) weinig voor. M.i. is echter het ontbreken van rust een nog belangrijker factor voor de achteruitgang van de weidevogels dan het verdwijnen van het meest geschikte biotoop door te lage waterstand en kunstmest en betere grassoorten.

Via de weidevogels kom ik vanzelf op de kreken. De kreken van Westkapel en Veere spelen voor de weidevogels een zeer onbelangrijke rol. Dit komt doordat - voorzover langs de kreken geen bos is aangeplant - het ooraanzend cultuurland, niet laag grasland is, maar akkerland, dat intensief wordt bewerkt.

Het reservaat Rammekenshoek, dat zich prachtig ontwikkelt, kan n.i. nog verbeterd worden door langs de kreekoevers meer terrein tot open grasland te bestemmen, indien dat praktisch uitvoerbaar is. Ik geloof zeker niet,

dat door dergelijke wijzigingen het landschapsbeeld te lijden zal hebben.

Er is nog een ander gebied dat zeer de moeite waard is in de broedtijd als strikt reservaat te worden gehandhaafd, n.l. het duingebied achter klein Valkenisse en Dishoek. Dit is wel het mooiste duingebied van Walcheren. Het fietspad van Zoutelande naar Vlissingen loopt afwisselend door dicht bos van kurkiep om dan weer opeens in een vroontje over te gaan en even later weer te verdwijnen in een zeer dichte, ideale begroeiing van Duindoorn, Meidoorn, Abeel, enz. Achter Klein Valkenisse komt dan een weergaloos mooi terrein even bewesten het fietspad. Daar ligt een flink vroom aan de landzijde begrensd door een zeer geslaagde naoorlogse dichte beplanting van, naar ik me meen te herinneren, vooral Duindoorn, Wilg en Meidoorn, terwijl de hellingen aan de andere zijde door de Waterleiding Vlissingen zijn afgesloten.

Hoelang deze hellingen al afgesloten zijn, is me niet bekend, maar wel viel mij op, welk een frappant voorbeeld hier optreedt vanspontane begroeiing, tengevolge van het uitblijven van menselijke activiteit.

Men kan dit n.l. prachtig waarnemen vanaf het eraan grenzende stuk vroom. Terwijl hier vroeger - behoudens een enkel aangelegd dennenbosje - de duinen kaal waren, begroeid slechts met een soort buntgras, waartussen viooltjes met op een enkele plaats nog een restje duindoorn, is het nu een ongelooflijk mooi gebied geworden, dichtbegroeid met meidoorn, duindoorn, eik, abeel en een enkele es, een dorado voor allerlei vogels. Ik trof er aan : Nachtegaal, Zwartkoptuinfluter, Spotvogel, Kneu, Grasmus, Tuinfluter, Fitis, Tjiftjaf, Zanglijster, Groenvink, Roodstaart, Grote Lijster, Boekvink, Tortel en Koekeek, terwijl op de kale stukken Sprinkhaanrietzanger en Geelgors hun domein hadden. Hier was het ook, dat ik op een 100 m. afstand van elkaar Grauwe en Roodkopklauwier waarnam! Tegen de hogere, afgesloten hellingen nestelen Bergeenden. Het bedoelde vroom ligt tussen de zandput en het pompstation van de waterleiding Vlissingen.

In de kurkiepbosjes komen Reuzebovist en Morielje voor.

Het zou n.l. ten volle de moeite waard zijn, indien hier in de broedtijd een wat bredere strook werd afgesloten, dan thans door de Waterleiding Vlissingen geschiedt. Er komen n.l. veel arbeiders van de werf "Schelde" over het nabijgelegen fietspad.

Ik ben er mij van bewust met het bovenstaande verslag slechts een zeer globaal en onvolledig beeld te hebben gegeven van hetgeen mij tijdens mijn 7-daags verblijf op Walcheren en directe omgeving opviel.

Ook laat ik het gaarne aan meer deskundigen over mij hier en daar te corrigeren. Mijn doel was slechts te wijzen op enkele punten, die - vooral nu dit gebied in de toekomst zulke enorme veranderingen zal ondergaan i.v.m. het Deltaplan - voor het voortbestaan van enkele typische broedvogels m.i. van belang zijn.
